

Drepturi și libertăți fundamentale. Cetățenie europeană vs. subsidiaritate

1. Elemente din Tezele revizuirii Constituției, relevante pentru prezenta dezbateră

Această secțiune are la bază *Tezele revizuirii Constituției* adoptate de Comisia comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea propunerii legislative de revizuire a Constituției României, în data de 20 martie 2013, în baza propunerilor înaintate de partidele parlamentare.

TITLUL I Principii generale

- Limba regională - În zonele unde o minoritate națională are o pondere semnificativă, limba acestei minorități se va considera limbă regională.
- Recunoașterea minorităților naționale istorice ca factori constitutivi ai statului.
- Interdicție absolută de strămutări de populație. (Art. 3, Al.4)

TITLUL II Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale

Drepturi, libertăți, îndatoriri

- Libertatea de exprimare (Art.30)
- Orice persoană are dreptul de a beneficia, în raporturile sale cu administrația publică, de un tratament imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil; procedura administrativă reglementată prin lege va asigura dreptul persoanei de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care o privește, dreptul de acces la propriul dosar și obligația de motivare a deciziilor.
- Munca în folosul comunității nu constituie muncă forțată.
- Dreptul la viața privată și secretul corespondenței, al convorbirilor telefonice precum și al comunicațiilor electronice (Art.26, 28)
- Dreptul la apărare în justiție și principiului egalității de arme între acuzare și apărare.
 - Statul are - în condițiile legii - obligația asigurării asistenței judiciare fiecărui cetățean român care nu realizează venituri sau obține un venit calculat pe membru de familie sub salariul minim pe economie. Art.23-24.
 - Celui reținut sau arestat i se aduc deîndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau arestării, învinuirea precum și temeiurile de drept și de fapt ale faptei de care este incriminat; obligația autorităților judiciare de a

aduce la cunoștință elementele de fapt și de drept ale faptei de care este incriminat un cetățean, care trebuie să subziste pe tot parcursul urmăririi penale. Art.23-24.

- Garantarea dreptului de proprietate privată (Art. 44)
- Dreptul la viața privată și secretul corespondenței, al convorbirilor telefonice precum și al comunicațiilor electronice (Art.26, 28)
- Dreptul de a fi ales – vârsta, alte condiții . (Art. 37, Al.2)
 - Interzicerea dreptului de a candida cetățenilor cu drept de vot aflați în executarea unei sancțiuni penale, exceptând situația în care condamnarea survine unei infracțiuni săvârșite din culpă. Art.37.
- Obligativitatea votului (Art.36.)
- Drepturile minorităților naționale - introducerea prevederilor Cartei Europene a limbilor naționale sau minoritare și principiile înscrise în Convenția cadru pentru protecția minorităților naționale.

Aspecte generale

- Consacrarea principiului constituțional al transparenței decizionale: consultarea publică obligatorie anterioară adoptării tuturor actelor cu caracter legislativ.
- Introducerea obligației autorităților de a consulta organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale înainte de luarea unor decizii care le privesc.
- Instituirea unor noi modalități de consultare populară; regimul juridic al referendumului.
 - Referendumul poate fi inițiat și de cel puțin 500.000 de cetățeni cu drept de vot provenind din cel puțin jumătate din județele țării. Voința poporului, exprimată prin referendum, va fi legiferată în mod obligatoriu în maximum șase luni de la data referendumului, în caz contrar, Camera Deputaților și Senatul fiind dizolvate de drept.
- Consacrarea principiului subsidiarității.

2. Elemente din Tezele revizuirii Constituției, relevante pentru prezenta dezbatere, în viziunea Forumului Constituțional

- Crearea condițiilor și instrumentelor constituționale și legislative pentru garantarea pluralismului politic, social, economic și filosofic. (Art. 9.)
- Definirea contractului republican pentru o cetățenie echitabilă.
- Adaptarea sistemului de drepturi evoluțiilor societăților contemporane: introducerea unor noi drepturi și redefinirea altora pentru a asigura consolidarea regimului juridic al drepturilor omului și respectarea demnității umane.
- Introducerea unor instrumente constituționale eficiente care să asigure respectarea drepturilor.
- Asigurarea controlului parlamentar și cetățenesc privind legile adoptate și crearea instrumentelor parlamentare pentru evaluarea politicilor publice.
- Întărirea controlului popular prin introducerea referendumului de inițiativă cetățenească. (Art. 90.)

1. Regulile dezbaterilor din cadrul Forumului Constituțional

1. Participarea la dezbateri implică acceptarea următoarelor 4 principii de bază:
 - Abținerea completă de la atacuri cu caracter politic și / sau personal între participanți
 - Evitarea comentariilor cu caracter politic (partizan)
 - Respectarea dreptului la cuvânt și a celui la opinie a tuturor participanților
 - Respectarea limitelor de timp ale intervențiilor stabilite de moderator (Limita maximă a unei intervenții este, în orice situație, 3 minute)
2. Subiectele abordate în cadrul dezbaterii vizează exclusiv axa și aria tematică în care se circumscrie aceasta.
3. Subiectele abordate în cadrul dezbaterii vizează exclusiv articolele constituționale, **NU** principii și deziderate generale
 - Propunerea finală de revizuire rezultată în urma dezbaterii va conține:
 - Eliminarea sau modificarea articolelor existente
 - Formularea de noi articole
 - Enunțarea modificării se face prin trimiterea explicită la:
 - Articolul din constituție vizat (în cazul amendării sau eliminării)
 - Secțiunea din constituție vizată (în cazul introducerii unui nou articol)
4. În caz de disensiuni apărute în timpul dezbaterii, deciziile se iau prin vot, cu majoritate simplă.
 - Modificarea formatului standard al propunerii de revizuire nu este permisă, chiar în eventualitatea acordului participanților.
5. **Fiecare participant are obligația să își menționeze numele la fiecare intervenție, pe întreg parcursul dezbaterii**, pentru a se asigura înregistrarea cu acuratețe a opiniilor exprimate.
6. Moderatorul are obligația să decidă încetarea oricărei intervenții contrare cu principiile enunțate.

2. Desfășurătorul dezbaterilor Forumului Constituțional

Etapa	Desfășurare	Durăță	Observații
Deschiderea dezbaterii	Moderatorul prezintă: <ul style="list-style-type: none"> - Obiectivele dezbaterii - Regulile dezbaterii - Produsele așteptate la finalul dezbaterii 	10 min	
Prezentarea participanților	Tur de masă, fiecare participant enunțând: <ul style="list-style-type: none"> - Nume, afiliere instituțională 		Întocmirea unei liste de către asistentul moderatorului, marcată pe un flipchart.

	<ul style="list-style-type: none"> - 1 modificare a Constituției asupra căruia dorește să se axeze dezbateră <p>Alegerea comitetului de redactare a propunerii finale de revizuire</p>		
Stabilirea temelor prioritare	<p>Dezbateri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selectarea a 2-3 teme de interes pentru participanți în vederea deliberării și formulării unor modificări ale textului constituțional 	10 min	Alegerea pornește de la temele care au fost enunțate cel mai frecvent de participanți.
Dezbateră temei nr.1.	<p>Tur de masă</p> <ul style="list-style-type: none"> - fiecare participant enunță opțiunea sa pentru revizuire <p>Dezbateră generală</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectare maxim 2 propuneri cheie de revizuire pentru a fi formulate detaliat 	30 min / temă (maxim 1.5h în total)	<p>! Atenție la regulile privind concentrarea pe articole constituționale, nu principii și declarații cu caracter general!</p> <p>În enunțarea opțiunii de revizuire, fiecare participant indică în mod exact articolul vizat.</p> <p>Membrii comitetului de redactare a propunerii finale de revizuire notează schematic opțiunile individuale.</p>
Dezbateră temei nr.2 -3	<i>Idem</i>	<i>Idem</i>	<i>Idem</i>
Schițare modificări vizate	Schițarea unei formulări pentru fiecare din propunerile alese	30 min	<p>Alegerea pornește de la propunerile care au fost enunțate cel mai frecvent de participanți. Decizia se ia prin vot, cu majoritate simplă.</p> <p>Membrii comitetului de redactare a</p>

			propunerii finale de revizuire notează formulările agreate.
Încheierea dezbaterii	Stabilirea, împreună cu coordonatorul local / moderatorul, a pașilor următori în vederea formulării propunerii finale: <ul style="list-style-type: none">- comunicarea între participanți- reunirea comitetului de redactare a propunerii finale de revizuire	10 min	